
Fingrid Oyj:n ja Kraftnät Åland Ab:n ehdotus
komission asetuksen (EU) 2016/1719 pitkän aikavälin
kapasiteetin jakamista koskevien suuntaviivojen 30
artiklan 6 kohdan mukaisista järjestelyistä

22.12.2023

Fingrid Oyj ja Kraftnät Åland Ab, ottaen huomioon seuraavaa:

- (1) Tämä asiakirja kuvaa Suomen siirtoverkonhaltijoiden Fingrid Oyj:n ja Kraftnät Åland Ab:n (myöhemmin "TSOt") ehdotuksen järjestelyistä (myöhemmin "Järjestely"), jotka koskevat komission asetuksen (EU) 2016/1719 (myöhemmin "FCA-asetus") 30 artiklan 6 kohtaa.
- (2) Asetuksen (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista 9 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijoiden on FCA-asetuksen mukaisesti myönnettävä pitkän aikavälin siirto-oikeuksia tai niillä on oltava käytössä vastaavia toimenpiteitä, jotta markkinaosapuolet voivat suojautua hintariskeiltä yli tarjousalueiden rajojen, paitsi jos toimivaltaisten sääntelyviranomaisten tekemä tarjousalueen rajoja koskeva termiinimarkkinoiden arviointi osoittaa, että kyseisillä tarjousalueilla on tarjolla riittävästi suojausmahdollisuuksia.
- (3) Sääntelyviranomaiset ovat FCA-asetuksen 30 artiklan 3 kohdan mukaisessa arvioinnissa vuonna 2021 osoittaneet, ettei Suomen tarjousalueella ole riittävästi suojausmahdollisuuksia. Suomen ja Ruotsin sääntelyviranomaiset eivät päässeet yhteisymmärrykseen FCA-asetuksen 30 artiklan 5 mukaisesta pyynnöstä asianomaisille siirtoverkonhaltijoille ja siirsivät asian Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (myöhemmin "ACER") ratkaistavaksi.
- (4) ACER teki 14.9.2022 päätöksen (myöhemmin "ACER päätös No 12/2022"), jossa ACER pyysi siirtoverkonhaltijoita varmistamaan, että FCA-asetuksen 30 artiklan 5b kohdan mukaisesti saataville annetaan muita alueiden välisiä pitkän aikavälin suojausinstrumentteja sähkön tukumarkkinoiden toiminnan tukemiseksi. Päätöksen mukaan siirtoverkonhaltijoiden on kehitettävä tarvittavat järjestelyt, jotka koskevat FI-SE1 ja FI-SE3 tarjousalueen rajoja, ja toimitettava järjestelyt toimivaltaisten sääntelyviranomaisten hyväksyttäväksi kuuden kuukauden kuluessa päätöksestä. Päätöksen tavoitteena oli korjata tuotannon ja kulutuksen välistä epäsymmetriaa ja lisätä saatavilla olevia suojaustuotteita Suomen tarjousalueella. Osittain nämä tavoitteet, kuten tuotannon ja kulutuksen välisen epäsymmetrian korjautuminen ja uudet markkinaehtoiset suojaustuotteet, ovat toteutumassa ilman siirtoverkonhaltijan toimenpiteitä.
- (5) Energiavirasto on myöntänyt Fingridille lisäaikaa ehdotuksen toimittamiselle ensin 14.10.2023 saakka (maaliskuussa 2023) ja toistamiseen (lokakuussa 2023) kahden kuukauden kuluessa ACERin valituslautakunnan päätöksen antamisesta. ACERin valituslautakunnan päätös annettiin 24.10.2023, joten Fingridin tulee toimittaa ehdotus Järjestelyistä kahden kuukauden kuluessa päätöksestä Energiavirastolle.
- (6) ACERin päätös edellyttää, että siirtoverkonhaltijoilla on käytössä toimenpiteitä, jotta markkinaosapuolet voivat suojautua hintariskeiltä yli tarjousalueiden rajojen. Ehdotettu Järjestely täyttää asetuksen (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista 9 artiklan 1 kohdan vaatimukset. Järjestely myös edistää eikä millään tavoin haittaa FCA-asetuksen 3 artiklan tavoitteiden saavuttamista. Erityisesti Järjestely edistää alla esitettyjen FCA-asetuksen 3 artiklan mukaisten tavoitteiden saavuttamista.
- (7) Järjestely edistää tehokasta tarjousalueiden välistä pitkän aikavälin kauppaa (FCA-asetuksen 3(a) artikla), sillä se vähentää hintaeroa FI-SE1 ja FI-SE3 tarjousalueiden rajoilla vuorokausimarkkinoilla. Hintaeron pieneneminen voi parantaa Suomen markkinatoimijoiden

hintasuojausmahdollisuuksia, sillä se voi lisätä markkinatoimijoiden mahdollisuuksia käyttää Ruotsin tarjousalueiden suojaustuotteita markkinaehtoisesti ilman TSOiden puuttumista markkinoiden toimintaan.

- (8) Järjestely optimoi alueiden välisen pitkän aikavälin kapasiteetin laskennan ja jakamisen (FCA-asetuksen 3(b) artikla), sillä pitkän aikavälin kapasiteetinlaskenta perustuu ACERin hyväksymään siirtooperusteiseen kapasiteetinlaskentamenetelmään (myöhemmin ”FB laskentamenetelmä”), joka johtaa siirtoverkon tehokkaampaan käyttöön pohjoismaisella kapasiteetin laskenta-alueella (myöhemmin ”Nordic CCR”) samalla verkon käyttövarmuustasolla. FB laskentamenetelmää käytetään myös vuorokausimarkkinoille annettavan siirtokapasiteetin laskentaan, mikä lisää hintayhtenäisyyttä sähkön vuorokausimarkkinoilla. Nordic CCRn sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet CACM-asetuksen artiklan 20 mukaisen Nordic CCR:ssä noudatettavan FB laskentamenetelmän. ACER on hyväksynyt FCA-asetuksen artiklan 10 mukaisen Nordic CCR:ssä noudatettavan FB laskentamenetelmän.
- (9) Järjestely varmistaa siirtoverkonhaltijoiden, viraston, sääntelyviranomaisten ja markkinaosapuolten oikeudenmukaisen ja syrjimättömän kohtelun (FCA-asetus 3(d) artikla), sillä Järjestely lisää markkinoiden hintayhtenäisyyttä, mikä hyödyttää yhtäläisesti kaikkia osapuolia ja kohtelee niitä oikeudenmukaisesti ja syrjimättömästi. Järjestely mahdollistaa usean suojaustuotteen syrjimättömän markkinoille pääsyn ja käytön Suomen tarjousalueella.
- (10) Järjestely ottaa huomioon tarpeen taata säännönmukainen hinnanmuodostus (FCA-asetus 3(e) artikla), sillä Järjestely edistää, eikä millään tavoin haittaa, suojaustuotteiden häiriötöntä ja markkinaehtoista hinnanmuodostusta Suomen tarjousalueella.
- (11) Järjestely edistää Euroopan sähkösiirtoverkon ja sähköalan tehokasta toimintaa ja kehittämistä pitkällä aikavälillä (FCA-asetus 3(g) artikla), sillä se mahdollistaa markkinaehtoisten suojaustuotteiden kehittämisen, joka nykyisessä markkinatilanteessa on välttämätön edellytys Suomen suojausmarkkinoiden tulevalle kehitykselle. Ehdotettuun Järjestelyyn kuuluva uusi siirtoyhteys FI-SE1 tarjousalueiden välillä sekä FI-SE3 tarjousalueiden välisen Ål-Link yhteyden suunniteltu käyttö vuorokausimarkkinoilla lisäävät käytettävissä olevaa siirtokapasiteettia Suomen ja Ruotsin tarjousalueiden välillä. TSOt hoitavat vuorokausimarkkinalle annettavan lisäkapasiteetin avulla lakisäateistä tehtävänsä varmistaen käytettävissä olevan tarjousalueiden välisen siirtokapasiteetin ja edellyttämällä, että pitkän aikavälin suojausmarkkinat kehittävät ja ottavat käyttöön markkinatoimijoita palvelevia tuotteita. Ehdotettu Järjestely turvaa parhaiten siirtoverkon pitkäjänteisen kehittämisen verkkoinvestointien avulla.
- (12) Yhteenvedona voidaan todeta, että ehdotettu Järjestely edistää FCA-asetuksen yleisiä tavoitteita markkinatoimijoiden ja sähkön loppukuluttajien eduksi.

TOIMITTAVAT SEURAAVAN EHDOTUKSEN ASIANOMAISILLE SÄÄNTELYVIRANOMAISILLE

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖT

1 § Kohde ja soveltamisala

Järjestelyssä esitetään toimenpiteet, joilla TSOt varmistavat, että saataville on annettu suojaustuotteita, joilla tuetaan sähkön tukkumarkkinoiden toimintaa FCA-asetuksen 30 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

Tämä Järjestely koskee ainoastaan niitä Suomen ja Ruotsin tarjousalueita, joiden välillä on siirtokapasiteettia eli tarjousalueita Suomi (myöhemmin "FI"), Ruotsi 1 (myöhemmin "SE1") ja Ruotsi 3 (myöhemmin "SE3") sekä näiden tarjousalueiden välisiä rajayhteyksiä FI-SE1 ja FI-SE3.

Tämä Järjestely on voimassa siihen saakka, kunnes sääntelyviranomaiset tekevät FCA-asetuksen 30 artiklan 8 kohdan mukaisesti uuden arvioinnin ja tähän arviointiin perustuvan päätöksen suojausmahdollisuuksista Suomen tarjousalueella.

2 § Määritelmät

Tässä Järjestelyssä käytetyillä termeillä on sama merkitys kuin parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 artiklassa 2, FCA-asetuksen artiklassa 2, komission asetuksen (EU) 2015/1222 (myöhemmin "CACM-asetus") artiklassa 2, komission asetuksen (EU) 2017/1485 artiklassa 3, komission asetuksen (EU) 2017/2195 artiklassa 2 ja komission asetuksen (EU) No 543/2013 artiklassa 2.

Lisäksi tässä Järjestelyssä seuraavat termit tarkoittavat:

- a) "FI" tarkoittaa Suomen tarjousaluetta;
- b) "SE1" tarkoittaa Ruotsin tarjousaluetta 1; ja
- c) "SE3" tarkoittaa Ruotsin tarjousaluetta 3.

Tässä Järjestelyssä, ellei asiayhteys muuta vaadi:

- a) yksikkö ilmaisee monikon ja päinvastoin;
- b) otsikot lisätään vain selvyyden vuoksi, eivätkä ne vaikuta tämän Järjestelyn tulkintaan; ja
- c) viittaukset lakeihin, asetuksiin, direktiiveihin, määräyksiin, menettelyihin, sääntöihin tai muihin määräyksiin käsittävät kaikki muutokset, laajennukset tai uudelleensäädökset, kun ne tulevat voimaan.

II OSA

JÄRJESTELY

3 § Toimenpiteet

Fingrid rakentaa ja ottaa käyttöön yhdessä Ruotsin siirtoverkonhaltijan kanssa kolmannen 400 kV vaihtosähköjohdon FI-SE1 välillä.

CACM-asetuksen ja FCA-asetuksen mukaisessa koordinoitussa kapasiteetinlaskennassa FI-SE1 ja FI-SE3 tarjousalueiden rajat kuuluvat Nordic CCR:ään. TSOt ottavat käyttöön yhdessä muiden pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden kanssa siirtoverkon käyttöä tehostavat CACM-asetuksen

artiklan 20 ja FCA-asetuksen artiklan 10 mukaiset FB laskentamenetelmät FI-SE1 ja FI-SE3 tarjousalueiden välisten siirtokapasiteettien laskentaan.

TSOt edistävät Ål-Link tasasähköyhteyden (tasasähköyhteys manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä) siirtokapasiteetin ottamista mukaan FI-SE3 tarjousalueiden väliseen siirtokapasiteettiin vuorokausimarkkinoiden eurooppalaisessa markkinakytkennässä.

Fingrid edistää FI tarjousalueen säilymistä nykyisellään muun muassa investoimalla FI tarjousalueen sisäiseen siirtoverkkoon rakentamalla Järvilinja-siirtojohton Vaalan ja Joroisten välille sekä uuden siirtoyhteyden Petäjäsken ja Nuovuankankaan välille. Nämä investoinnit vähentävät riskiä rakenteellisten sisäisten pullonkaulojen syntymisestä ja tukevat suojausmarkkinoiden toimivuutta FI tarjousalueella. Mahdollisten FI tarjousalueen sisäisten pullonkaulojen aiheuttamaa markkinahaittaa voidaan pienentää ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyllä FI tarjousalueen sisällä, mikäli kohtuuhintaisia resursseja on käytettävissä.

III OSA

LOPPUSÄÄNNÖKSET

4 § Päätöksen julkaisu ja Järjestelyn käyttöönotto

TSOt julkaisevat Järjestelyn ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet Järjestelyn.

TSOt aloittavat Järjestelyn käyttöönoton Suomen ja Ruotsin välisillä tarjousaluerajoilla FCA-asetuksen 30 artiklan 6 kohdan mukaisesti, kun sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet TSOiden ehdotuksen Järjestelystä.

Järjestely katsotaan kokonaisuudessaan käyttöönotetuksi, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) FB kapasiteetinlaskentamenetelmä on otettu käyttöön vuorokausimarkkinoilla Nordic CCR:ssä, suunniteltu käyttöönotto on lokakuussa 2024; ja
- b) Kolmas 400 kV vaihtosähköjohto FI-SE1 tarjousalueen rajalla on otettu käyttöön, rakentaminen aloitettu ja suunniteltu käyttöönotto vuoden 2025 loppuun mennessä;
- c) Järvilinja (400+110 kV vaihtosähköjohto) Vaalan ja Joroisten välillä on otettu käyttöön; rakentaminen aloitettu ja suunniteltu käyttöönotto vuoden 2026 loppuun mennessä; ja
- d) Petäjäsken-Nuovuankangas 400 kV vaihtosähköjohto on otettu käyttöön; suunniteltu käyttöönotto vuoden 2027 loppuun mennessä.